

בסלר תשס"ח
היליון 1

עיונות

לצאירים

שומאל,

ימין, ימין!

התפלאתי מאוד, איזו מן היתממות זו? ברור שיש אנשים ששווים יותר ויש אנשים ששווים פחות! אני, למשל, שווה יותר מהשכן שלי, שכל מה שמעניין אותו זה האוטו שלו. אז למה שארגיש שפל בפניו?

הייתי צריך לחכות עד לשיעור התניא השבועי, בו למדנו כיצד מפרש אדמו"ר הזקן את המשנה הזו. וכך כתוב בפרק ל' בתניא:

"עוד זאת ישים אל לבו, לקיים מאמר רבותינו ז"ל: 'הוי שפל רוח בפני כל האדם'. והוי, באמת לאמיתו, בפני כל האדם ממש - אפילו בפני קל שבקלים. והיינו על פי מאמר רבותינו ז"ל: 'אל תדין את חבריך עד שתגיע למקומו'. כי מקומו גורם לו לחטוא - להיות פרנסתו לילך בשוק כל היום ולהיות מיושבי קרנות, ועיינו רואות כל התאוות והעיין רואה והלב חומד... מה שאין כן מי שהולך בשוק מעט ורוב היום יושב בביתו, וגם אם הולך כל היום בשוק יכול להיות שאינו מחזום כל כך בטבעו, כי אין היצר שוה בכל נפש..."

מה שמסביר אדמו"ר הזקן הוא, שהכל תלוי עד כמה אני באמת מבין את האדם אותו אני שופט. אם אבין אותו עד הסוף ואגיע אל 'מקומו' באמת, אוכל לראות אותו בעין חיובית ואפילו להרגיש שפל בפניו. ולא, אין כאן לא שקר ולא תמימות. בעצם אני עושה את זה הרבה גם באופן טבעי, כל עוד המדובר הוא בי עצמי.

הרב מנחם איתן

בתי כנסת או אוטובוסים הם מקום אידיאלי לשיפוט וביקורת. בסך הכל אין שם הרבה מה לעשות, ואנשים רבים עוברים ומסתובבים בקרבתי, כל מה שנשאר לי לעשות הוא רק להסתכל, לחשוב ולחוות דעה - ואני אחד שיש לו דעה על כל אחד. אני בוחן את הסובבים אותי, משווה אותם זה לזה ובסוף גם פוסק - זה שווה יותר, ההוא שווה פחות. אמנם אני לא נוהג לבטא את הביקורת שלי בקול רם, אבל בשקט, בתוך הלב, אני שומע את הקול השיפוטי שלי עובד בלי הפסקה: "ההוא עצלן", "זה סתם מתלהב מעצמו", "הרב הזה רק מדבר יפה, אבל בתכל'ס הוא לא כזה אישיות", וכו' וכו'.

לומר את האמת - למדוד אנשים זה לא דבר חיובי. זה לא מביא תועלת לא לי ולא להם, ואולי במקום להפנות את המבט החוצה עדיף היה לי לבדוק קצת גם את עצמי. אבל אם כבר לשפוט, לפחות שיהיה ביושר. לאחרונה למדתי משהו בעניין, ורציתי לשתף אתכם.

בפרקי אבות נאמר: "רבי מאיר אומר: הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה, והוי שפל רוח בפני כל האדם". כשלמדתי את המשנה הזאת

מי אני? טוב או רע, ואולי אני מעורב ירושלמי? מי זה הקב"ה? הוא באמת אוהב אותי? הוא מכיר בחולשות שלי? איך אני קשור אליו? בשביל מה העולם נברא? למה יש כל כך הרבה מצוות? מה היחס בין שכל לרגש? ממה מורכבת האישיות שלי? למה ללמוד תורה?...

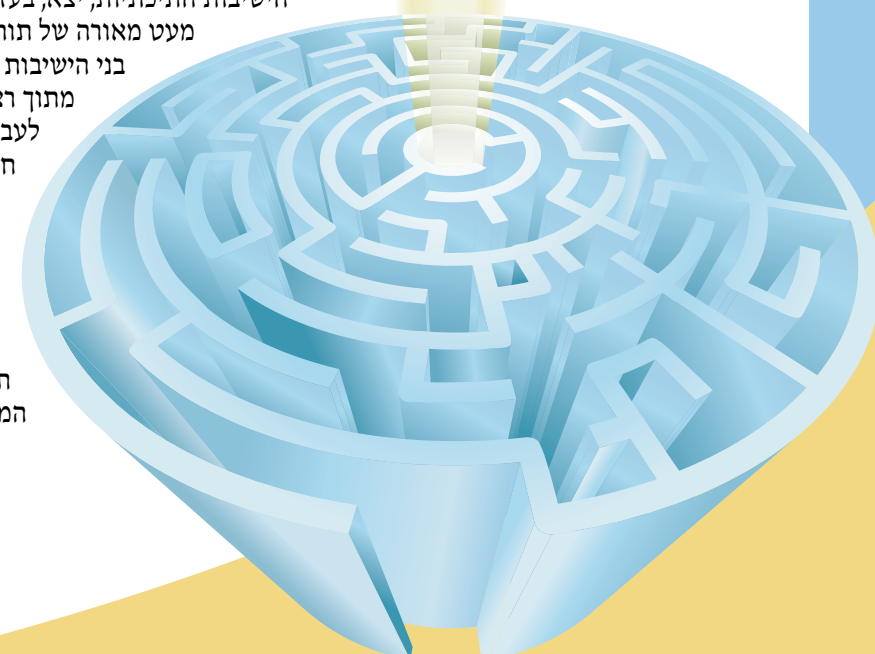
שאלות רבות ומגוונות מתרוצצות לנו בראש, לפעמים אנחנו תקועים ללא תשובה, ולפעמים עם תשובה חלקית. ספר התניא, המוצג לפניכם בעלון הנוכחי, עונה על אינספור שאלות מהותיות ויסודיות, ועוזר לנו להכיר את עצמנו - על מעלותינו וחסרונותינו - ואת תפקידנו עלי אדמות.

*

העלון יוצא לאור על ידי ארגון 'תורת חב"ד לבני הישיבות'. ארגון הפועל להכיר לתלמידי ישיבות מחוגים שונים את תורת חסידות חב"ד, בצורתה המקורית והעמוקה. עלון זה, המיועד בעיקר לבני הישיבות התיכוניות, יצא, בעזרת ה', מידי פעם ויטעים מעט מאורה של תורת החסידות. הקשר עם בני הישיבות נעשה בנועם ובכנות, מתוך רצון להוסיף מימד נוסף לעבודת השם, מבלי לגרוע, חלילה, מהחינוך ולימוד התורה הקיימים.

במקביל להוצאת העלון הנוכחי, העוסק בספר התניא, נפתחו למעלה משלושים שיעורי תניא, בישיבות תיכוניות המעוניינות בכך.

בברכת חזק ונתחזק, המערכת

ואם כבר להיות ביקורתי, למה לא כלפי עצמי? כדאי להתבונן מדי פעם ולבדוק אם הטעויות שלי באמת כל כך מוצדקות, ועד כמה הדברים הטובים שעשיתי הם באמת מושלמים כמו שנראה לי במבט ראשון

רוח בו הוא קם באותו בוקר.

"כי מקומו גורם לו לחטוא", אומר אדמו"ר הזקן. ו'מקומו' הוא הן המקום הגשמי שבו הוא גר או עובד, והן המקום הרוחני – החינוך שספג והיצר או האופי שקיבל משמיים.

ואם כבר להיות ביקורתי, למה לא כלפי עצמי? כדאי להתבונן מדי פעם ולבדוק אם הטעויות שלי באמת כל כך מוצדקות, ועד כמה הדברים הטובים שעשיתי הם באמת מושלמים כמו שנראה לי במבט ראשון. הרי כל אדם נבחן לפי המצב שלו ולפי היכולות האמיתיות שלו, וזה כולל גם אותי. אם אני יכול להיות טוב יותר ואני מסתפק בפחות, אז אני לא בסדר. ואם בנוסף לזה אני עוד חושב שאני שווה יותר מהשכן שלי, אז יכול להיות שיש לי טעות חמורה. אולי השכן שלי מתאמץ לא ליסוע לים בשבת הרבה יותר ממה שאני התאמצתי ללמוד ארבעה דפי גמרא?

וזה מה שכותב אדמו"ר הזקן בהמשך הפרק:

"והלכך צריך כל אדם לפי מה שהוא מקומו ומדרגתו בעבודת ה' לשקול ולבחון בעצמו אם הוא עובד ה' בערך ובחינת מלחמה עצומה כזו ונסיון כזה בבחינת 'ועשה טוב', כגון בעבודת התפילה בכוונה לשפוך נפשו לפני ה' בכל כוחו ממש עד מיצוי הנפש... וכן בענין עסק התורה, ללמוד הרבה יותר מחפצו ורצונו לפי טבעו ורגילותו ע"י מלחמה עצומה עם גופו..."

הרבי הרש"ב, ממשיך דרכו של אדמו"ר הזקן, הסביר פעם מדוע ה' ברא לנו שתי עיניים. את עין ימין ברא לנו ה' כדי שנסתכל אחד על השני בעין מבינה ואוהדת, ואילו את עין שמאל ברא לנו כדי שנביט בה על עצמנו במבט בוחן ודורש.

אני מקווה שהדברים האלו ילוו אותי ואת כולנו מדי יום ביומו, ושנסגל עיניים טובות וישרות להביט בהם על עצמנו ועל אחרים.

כאשר אני מודד את עצמי, אני יודע לומר בלי להתבלבל שכל מעשה אצלי מורכב מכמה וכמה צדדים. גם אם טעיתי, בדרך כלל לא מדובר בטעות גמורה. ואם כן, אז בטח היא לא היתה לגמרי באשמתי. אם מישהו שופט אותי בחמורה, אני מיד אומר לו: תראה את התמונה הכוללת, תבין מה עבר עלי, תמצא את הצד הטוב!

ובכן, אדמו"ר הזקן מסביר שההסתכלות צריכה להיות לגמרי הפוכה. דוקא על השכן שלי אני צריך להסתכל טוב טוב (תרתי משמע), ולהבין אותו על פי מקומו. לחשוב שכולו רק אוטו או טלוויזיה, זה פשוט שקר. זו הסתכלות חיצונית שרואה רק את התוצאה, את הביטוי הסופי. והרי אדם נמדד לפי כל מה שעובר עליו, החל מהמקום בו הוא נולד, גדל וחי, ועד למצב

מזוקקה ביותר

20 שנה רצופות
כתב הרבי הקן את
ספר התניא וזקקה
באותיותיו. אחיו, הרב
יהודה לייב, סיפר פעם
היה טרוז בנשך שבוצייט
למאס סביב מילה אחת
- בעאלה האס להוסיף
בתחילתה
וי החיבור או לא...

6000 מהדורות

הרבי מליובאוויטש זי"ע הורה לחסידיו להדפיס את התניא בכל מקום אפשרי וללמוד בו מיד לאחר ההדפסה. במצבה זה ראה צניין רוחני מיוחד, התקשר ל"כיבוש" העולם.

מפורסמת ההדפסה בעת מלחמות ישראל, על תעלת סואץ ובערי לבנון, כשהטנק של חב"ד התקדם יחד עם כוחות צה"ל...

אנחנו והתניא

שיחה עם
הרב יהושע שפירא שליט"א,
ראש ישיבת רמת-גן

מתי נפגשת לראשונה עם ספר התניא?

התחלתי ללמוד תניא עם אבי, הרב משה שפירא שליט"א, בגיל חמש-שש. היינו יושבים בשבת בבוקר לפני התפילה, בישיבת פרשבורג בירושלים, ולומדים עניינים מתוך הספר.

אחד הדברים ששבה את ליבי היה עניין ה'אתהפכא'. לעומת עבודת ה'אתכפייא' שעניינה מלחמה ביצר הרע וכפייתו, בדרגת האתהפכא – זוכים להפוך את היצר מרע לטוב וממיר למתוק. ההבנה שדבר כזה הוא אפשרי הבעירה אותי לקרבת השם. היום אני מבין שלא הבנתי עד הסוף, בעל התניא כותב כי זוהי נחלת הצדיקים בלבד. אך למרות זאת, העובדה כי בעל התניא ציין את האתהפכא בספרו, מראה כי יש לכל אחד שייכות לעניין. "ועמך כולם צדיקים" – בבחינת הצדיק שיש בתוך כל אחד, יש לכל אחד נגיעה בדרגה הנפלאה הזאת.

מדוע האתהפכא הוא עניין כל כך עקרוני?

אפשר לראות באתהפכא את תמצית תורת הבעל שם טוב. האפשרות לקחת מידות רעות, ולא רק לרסן ולחנך אותן

לטוב, אלא להפוך אותן למעלות בעבודת השם הופכת לנו את הראש, ומאירה לנו באור חדש את מערכת היחסים בין השם יתברך לבנינו. במקום לחשוב ולהרגיש כי לקב"ה יש מערכת דרישות סתמית, כאשר על מעשה טוב מקבלים שכר, ועל עבירה – עונש, אנו מגלים לפתע כי הקב"ה רוצה את כולנו, את מכלול האישיות שלנו כולל הצדדים החשוכים שבה. הקב"ה חפץ בנו ומאפשר לנו קרבה מוחלטת ושייכות טוטאלית, אין אף חלק מהאישיות – שלילי ונפול ככל שיהיה – שנשאר מחוץ לתמונה. זה מה שהדליק אותי עוד בילדותי.

האם הרב ממליץ לצעירים להתחיל ללמוד תניא?

זהו ספר נפלא לכל יהודי. יש אמנם תנאים מסוימים שיקלו על הלימוד. בחור בישיבה תיכונית עלול לא להבין את השפה והמונחים ולא לקלוט את האור הפנימי של הספר. לכן, עדיף ללמוד עם מישהו שהאור הזה מאיר בקרבו, מישהו שיטעים את טעם גן-העדן. אפשר גם ללמוד עם פירוש, אך עדיף עם "פירוש חי" של אדם שחי את זה.

מה באה החסידות לחדש, ומה ספר התניא מוסיף בתוך תורת החסידות?

כבכל דבר עמוק, יש אין ספור צורות להסביר, ואף הסבר לא ממצה. ההסבר שהכי נגע בי הוא, כי עד הבעש"ט, גדולי ישראל הדגישו עד כמה הקב"ה גבוה מעל גבוה, קדוש מכל קדוש, ורחוק עד אין סוף מהבנתנו והכלתנו. הבעש"ט הדגיש את הצד השני: עד כמה הקב"ה קרוב מכל קרוב, קרוב עד אין קץ. כמובן, הדברים אינם סותרים אלא שניהם אמת, ושני הצדדים משלימים זה את זה.

החסידות מילאה את היהדות בחיים מתוך תחושת קרבת אלוקים. אך הקרבה הזאת עלולה להתפרש גם כבטלנות: מאחר והשם קרוב ואוהב כל כך, אז הכול בסדר, אפשר להירגע וללכת לנוח. זוהי התוספת והדגש

של בעל התניא, שקרבת השם איננה רק מורעפת עלינו מלמעלה, אלא שאנחנו שותפים בהמשכתה והפנמתה של הקרבה הזאת בתוכנו. אנו נתונים במאבק חריף בין בחירה בהתקשרות אל הקב"ה ואהבתו, ובין כניעה למראה העיניים החיצוני של העולם הזה. מתוך המאבק הזה אנו מתקרבים להשם.

גם בדרך המאבק מחדש בעל התניא חידוש גדול: המאבק איננו כוחני, אלא דרך התבוננות בגדולתו של הקדוש ברוך הוא מאירה הנשמה את האדם. המלחמה איננה חיצונית, ואל הניצחון המיוחל מגיעים מתוך העמקת דעת ורגש.

התכנים הללו אינם קצת "גדולים" על בחור בישיבה תיכונית? יש לנו בעיות בסיסיות יותר להתעסק איתן...

במבט חיצוני אכן נראה שזה גדול מדי. לא מדובר פה על הישגיות במונחי העולם הזה – עושר, משרה או אפילו ידע תורני גדול. גם לא מדובר על דרגות רוחניות של מלאכים, או של צדיקים בגן עדן התחתון או העליון – מדובר פה על אלוקות! הספר עוסק בקשר שלנו עם הקדוש ברוך הוא בעצמו, וזה בהחלט גדול.

אלא, שזהו גורלו של כל יהודי משחר טל ילדותו. אף אחד לא מכין ילד לאט ובהדרגתיות לקשר שלו עם השם. לילד קטן מספרים על הקב"ה בעצמו, שלמעלה מכל דרגה ומושג, והילד מדבר איתו פנים בפנים בברכות ותפלות, בכל קימה בבוקר ובכל תפוח שהוא אוכל. הקשר העמוק ביותר שיש לנו – אל הקדוש ברוך הוא בעצמו, הוא למעלה מן הכל, אך גם זמין ומשותף לכולם.

גם טעם יש בדבר: ההתגלות האלוהית היא באמת למעלה מכל דרגה, ולכן אין אף אחד שיכול להכיל אותה או להתכונן אליה, מאידך, אין גם דבר שמנותק ממנה. "לית מחשבה תפיסא ביה כלל [=אין מחשבה

גדול ונשגב

כותב הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל: גדול ונשגב הוא הלימוד במקצוע החב"ד, המקצוע המחכים המאיר ביותר את תורת הרב קדוש ישראל הבעל שם טוב, שבודאי לגאולה הוכן. (אגרות הראי"ה ח"ד עמוד סה)

מה אומרים הרבנים

אלקים גדול בספר קטן

כשהגיע התניא לידיו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, התפעל מאוד וקרא: "פלא עצום! איך הצליח הרבי להכניס אלקים כה גדול בתוך ספר כה קטן".
(בית רבי ח"א פכ"ה)

התאוה הכי גדולה

אילו ידעו בעלי התאוות את גודל התענוג שיש בענייני אלוקות, שיכולים להגיע אליו על ידי לימוד החסידות ובפרט על ידי ספר התניא קדישא, היו זונחים את כל תאוותיהם ורודפים רק אחרי ספר התניא קדישא. (החסיד רבי הלל מפאריטש זצ"ל)

מי שרוצה לעבוד את ה'...

האדמו"ר האמרי אמת מגור אמר:
מי שלא למד פרקים כ"ו-כ"ח בתניא לא יכול להיות עובד ה'!

למשול ביצר

האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל שאל את רבו האדמו"ר מסאטמאר בעל דברי יואל זצ"ל שאל הפסוק בפרשת בראשית "ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו" כתב רש"י: "אם תרצה - תתגבר עליו", ושאל איך מגיעים לרצות, והשיבו: על ידי לימוד בספר הקדוש תניא.

(זכור לאברהם - תולדות אהרון, עמוד רלה)

סיפור שסיפר

הגאון רבי מרדכי אליהו שליט"א:

היה אצלי ראש ישיבה גדול ומפורסם, שהייתה לו בעיה נוראית: כשהיה יושב ולומד היה רואה שתי וערב (צלב) מול פניו. הוא הלך לרבנים גדולים והם שלחו אותו אלי. נודע לי שהוא היה מתנגד לתורת חב"ד ודיבר פעם נגד הלימוד בספר התניא.

אמרתי לו: אתה דיברת נגד התניא, והתיקון שלך שתלמד את ספר התניא מתחילתו ועד סופו, תגרוס אותו בלי הבנה. הגרסא בספר התניא תטהר אותך, ואחרי זה תתחיל ללמוד בהבנה.

אחרי הלימוד הראשון תלך למקווה, תטבול, ותחזור ותקרא קטעים מספר התניא. תטבול כל פעם לפני שאתה נוגע בספר התניא. וכך היה, ב"ה, כשעשה זאת הסתלקה ממנו הצורה הנ"ל רחמנא ליצלן.

(התועדות י"ט כסלו המרכזית תשס"ז בירושלים - ע"י תורת חב"ד לבני הישיבות)

"פרק מ"ו הוא הפרק שהפך את עולמי יותר מכל פרקי התניא, מפני ששם מתבארת גודל האהבה והקרבה של השם אלינו"

שיכולה לתפוס בו - בקב"ה - כלל", ולכן גם כשנהיה בני שמונים עוד לא נהיה מוכנים, ומצד שני - כבר ברגע זה הננו מצויים בתוך העניין.

האם זה אומר שכל הבעיות הרגילות שאנו מתמודדים איתן ולומדים עליהן הן שוליות לחלוטין, ובעצם הן צריכות להימחק מסדר היום?

לא. הבעיות השונות הן סניפים והסתעפויות של שאלת ההתגלות של הקב"ה אלינו. זוהי הסוגיה המרכזית, אך היא איננה "בולעת" שאלות צדדיות יותר.

איננו חב"דניקים, האם אין לנו מספיק ספרים "משלנו"?

20 פירושים

יותר מ-20 פירושים לתניא נכתבו בשך הזרות, 10 מתוכם בדורנו. רק לפני חודש הוציא הרב יוסף אברג'ל שליט"א מנתיבות פירוש שלי, ומערכת 'חסידות אבוארת' עוקרת בימים אלו על עריכת פירוש חדש שיכלול את כל הפירושים שיצאו לאור 38 היום

רבותינו, מרן הרב זצ"ל והרב צבי יהודה זצ"ל, לימדונו כי התניא הוא אחד הספרים היסודיים של תורת ישראל, ומהספרים העמוקים והבולטים שנכתבו בדורות האחרונים. הרב צבי יהודה היה מונה את התניא בתוך רשימת הספרים שהוא הדריך ללמוד, ספרים שעל ידם בונים את האמונה. הדרכתו אמנם כללה ספרים רבים כפסיפס שלם של תמונת העולם הפנימי של היהדות, וגם הדרגה בסדר הלימוד.

איזה חלקים בתניא הכי דיברו אליך? תן לנו לטעום קצת...

פרק מ"ו הוא הפרק שהפך את עולמי יותר מכל פרקי התניא, מפני ששם מתבארת גודל האהבה והקרבה של השם אלינו. האהבה מתגלה בשני מישורים: האחד הוא האהבה לכל האומה הישראלית, ולכל אחד מבניה באשר הוא. המישור השני הוא התורה האלוקית שהשם נתן לנו, דרכה הוא מביע את אהבתו העצומה עד כדי כך שקיום מצוות הוא כחיוב, ודיבור בתורה הוא כנשיקה פה אל פה, ועיון בסברותיה האלוקיות הוא כהתדבקות רוח ברוח. (חלק מהסבר העניין מופיע גם בפרקים ה' וכ"ג).

בפרקים כ"ו-ל"א אנו מקבלים עצות מעשיות "בגובה העיניים". השמחה והחיות הן תנאי הכרחי בעבודת השם ובעל התניא נותן לנו את הכלים להתמודד ולהגיע לשמחה בכל מצב, וגם זווית ראייה חדשה על עצמנו ועל הסובבים אותנו.

בנוסף, ההסברה על אהבת ישראל, המופיעה בפרק לב, מצליחה לחדור לפנימיות של כל יהודי ולעורר כלפיו אהבה עמוקה. רשעות וחטאים שיהודי עלול להיות מטונף בהם, לא מכהים ולא מבלבלים אותו מלאהוב אותו בכל לב ונפש.

התורה עם הרב איל לוגסי

עם הרב איל לוגסי

למה לומדים תנייא?

ללמוד להכיר את אבא

יהודי פשוט, תושב אחד הכפרים הקטנים, החזיק על שולחנו מלמד על מנת שידאג לחינוך ילדיו. בנוסף לכך, הפיק תועלת נוספת מהחזקת המלמד בביתו. מיועדנו הכפרי לא ידע קרוא וכתוב, והמלמד היה קורא בפניו את המכתבים שקיבל בדואר.

באחד הימים התקבל מכתב ובו בשורה עצובה, אביו של הכפרי הלך לעולמו. המלמד קרא את תוכן המכתב בפני הכפרי, שפרץ מיד בבכי קורע לב. לעומתו, פניו של המלמד נותרו חתומות.

*

סיפור זה מעלה תמיהה, הלא-כן? איך יתכן שהמלמד, שקרא את המכתב והבין את כל פרטיו, לא הזיל אפילו דמעה, בעוד הכפרי הבור שהסתפק בשמיעת הדברים מכלי שני התרגש ואף פרץ בבכי?

נו באמת, תאמרו, הרי התשובה פשוטה – הכפרי בכה כי המכתב דיבר על אבא שלו!

מוזר הדבר ככל שיהיה, אך את התופעה הזו אפשר לפגוש לא רק בסיפורים. רבים מתלוננים שלמרות הקפדתם הרבה על לימוד התורה וקיום המצוות בהידור, הם מרגישים תחושה של "יובש רוחני", החיות והשמחה בעבודת ה' יתברך מהם והלאה.

הדבר נובע מאותה נקודה בדיוק – הכל בסדר, הם מבינים מה שכתוב בספר, אבל זה לא אבא שלהם... הלימוד נשאר במוח, ואינו חודר לעומק הלב.

כאשר חזר רבי שניאור זלמן מליאדי ("בעל התנייא") מביקורו הראשון אצל המגיד ממזריטש, שאצלו התוודע לתורת החסידות, שאל אותו חמיו: "מה התחדש לך במזריטש, הרי גם קודם היית תלמיד חכם וירא שמים?" ענה לו רבי שניאור זלמן: "עכשיו אני יודע שיש אלקים". כאשר שמע זאת חמיו, קרא למשרתת מן המטבח ושאל אותה: "אמרי, היש אלקים?", ענתה המשרתת: "כן, בוודאי!" פנה החותן אל רבי שניאור זלמן וסגת בו: "רואה אתה, אפילו המשרתת הפשוטה אומרת שיש אלקים, ואתה נזקקת לנסוע עד מזריטש בשביל ללמוד זאת?"

השיב לו רבי שניאור זלמן: "היא אומרת, ואילו אני – יודע!".

קביעת לימוד בתורת החסידות – ובפרט בספר היסוד שלה, הוא ספר התנייא – עשויה ללמד אותנו **לדעת** שיש אלקים. התורה הצפונה בין דפי הספר קטן הכמות הזה אינה עניין של ידע בלבד. היא עוסקת בדעת אלקים, בידיעה המביאה לחיבור פנימי ומהותי אל התורה הקדושה ואל מי שנתנה. מתוך הלימוד הזה אפשר ללמוד כיצד לגשת בצורה נכונה ואמיתית יותר אל שאר חלקי התורה שבהם אנו עוסקים מרבית זמננו, לקשר אותנו אל מילות התפילה שאנו מתפללים, לעזור לנו להכיר את אבא בכל אלה.

יהי רצון שנזכה ללמוד פנימיות התורה ולהתקשר לה' יתברך באמת, בבחינת ידיעה, ומתוך כך נזכה לגילוי ההתקשרות הגדולה, עת יקוים הייעוד "ומלאה הארץ דעה את ה'" בגאולה האמיתית והשלמה, תיכף ומיד ממש.

טעמו וראו

חסידים מספרים שפעם היה הרה"ח ר' שמואל מונקעס, חסידו המסור של "בעל התנייא", מהלך בדרכו אל הרבי. מפאת הקור הגדול תפס ר' שמואל 'טרמפ' בעגלתו של סוחר יי"ש. הסוחר היה בדרכו ליריד, ובעגלה היו מונחות מאות חביות של וודקה. במהלך הנסיעה כיבד הסוחר את ר' שמואל בכוסית משקה על מנת לחמם מעט את גופו.

כאשר הגיע ר' שמואל אל הרבי, אמר לחסידים שבנסיעה זו למד הוראה גדולה בעבודת ה'. וכך אמר: "אפשר לנסוע בתוך עגלה מלאה וודקה, ועדיין יהיה לך קר. אולם שתה רק כוסית אחת – ומיד תתחמם..."

בזמנו של ר' שמואל היו ספרים מודפסים יקרי המציאות, וספרי פנימיות התורה על אחת כמה וכמה. אולם החסידים בזמן ההוא היו 'חיים אלוקות' עם מה שיש. לאחד היה דף ממאמר של הרבי, לאחר עמוד מספר התנייא. לכל אחד הייתה אמנם רק כוסית אחת של 'לחיים', רק קטע קטן של דא"ח (דברי אלקים חיים, תורת החסידות), אולם הם 'חיו' את העניין. הדברים חיממו אותם והצילו אותם מהקור הרוחני ששרר ברחובות, ובצידה זעומה זו זכו רבים מהם להשקיע את כל מרצם להחזקת היהדות הנאמנה בכל מרחבי רוסיה במסירות נפש בפועל ממש.

בימינו, ב"ה, המצב אינו כזה. זכינו לשפע של ספרים, שערי פנימיות התורה נפתחו בפני כל החפץ ללמוד ללא מניעות והגבלות. עם זאת, דומה לפעמים שכל זה לא פגע ולא נגע אל נקודת הלב. עשרות ספרים מצויים על מדפינו, אולם אין הם מאירים ומחממים אותנו. דומים אנו לאותו חסיד המוקף מכל צדדיו בחביות וודקה, אך הוא עדיין קופא מקור...

את מה שלומדים יש לחיות, להעמיק את המחשבה ולחזק את ההתקשרות הפנימית – עד שיאירו בנו הדברים ויחממו אותנו באישם. למטרה זו נועדה תורת החסידות, לשם כך אנו לומדים תנייא. ההדגשה כאן אינה על לימוד מרובה בכמות, רק 'כוסית' אחת של חיות חדשה המפיחה רוח בכל עבודת ה' שלנו.

יהי רצון שנזכה שמעיינות התורה יאירו בתוכנו פנימה, ומתוך כך נזכה להיות דולים ומשקים מתוכם לכל אחד ובכל מקום עד שנזכה לאור הגדול של הגאולה השלימה.

קטעים אלהיזבים אהתניא

תפסיק להיות כבד

...כגון שני אנשים המתאבקים זה עם זה, להפיל זה את זה. הנה, אם האחד הוא בעצלות וכבדות ינוצח בקל ויפול, גם אם הוא גבור יותר מחבירו. ככה ממש בנצחון היצר, אי אפשר לנצחו בעצלות וכבדות, הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות, הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל נדנדוד דאגה ועצב בעולם...

היצר הרע מתחפש - ראו הוזהרתם!

שצריך לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב ... אם נופל לו עצב ודאגה ממילי דשמיא [מענייני עבודת השם] בשעת עסקיו, בידוע שהוא תחבולת היצר כדי להפילו אחר כך בתאוות...

להסיח ולשמוח

ואם העצבות אינה מדאגת עונות אלא מהרהורים רעים ותאוות רעות שנופלות במחשבתו... אדרבה, יש לו לשמוח בחלקו - שאף שנופלות לו במחשבתו, הוא מסיח דעתו מהן... ואמרו רז"ל: ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כאלו עשה מצוה. ועל כן צריך לשמוח בקיום הלאו כמו בקיום מצות עשה ממש. (פרק כז)

השם בוא אלי בבקשה!

עסק התורה נקראת בלשון קריאה - "קורא בתורה". פירושו: שעל ידי עסק התורה קורא להקב"ה לבוא אליו כביכול, כאדם הקורא לחבירו שיבא אליו, וכבן קטן הקורא לאביו לבא אליו להיות עמו בצוותא חדא ולא ליפרד ממנו. (פרק לז)

ליצר הרע אין ספקות באמונה

ומזה יכול ללמוד כל אדם שנופלים לו במחשבתו ספיקות על אמונה, כי הם דברי רוח הסטרא אחרא [=הצד האחר, הטומאה] לבדה, המגביה עצמה על נפשו. אבל ישראל עצמן הם מאמינים... וגם הסטרא אחרא עצמה אין לה ספיקות כלל באמונה, רק שניתן

לה רשות לבלבל האדם בדברי שקר ומרמה, להרבות שכרו ... (פרק כט)

לאמן את האמונה

להרגיל דעתו ומחשבתו תמיד, להיות קבוע בלבו ומוחו תמיד, אשר כל מה שרואה בעיניו - השמים והארץ ומלואה - הכל הם לבושים החיצונים של המלך הקב"ה... וזה נכלל גם כן בלשון אמונה שהוא לשון רגילות שמרגיל האדם את עצמו כמו אומן המאמן ידיו. (פרק מב)

כל יהודי מאמין

אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל, מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב, וסובלים עינוים קשים שלא לכפור בה' אחד, ואף אם הם בורים ועמי הארץ ואין יודעים גדולת ה'... ואין מוסרים נפשם מחמת דעת והתבוננות בה' כלל. אלא בלי שום דעת והתבוננות, רק כאלו הוא דבר שאי אפשר כלל לכפור בה' אחד. (פרק יח)

פשוט להתעלם

והוא כמשל אדם המתפלל בכוונה, ועומד לנגדו עובד גילולים רשע ומשיח ומדבר עמו כדי לבלבלו, שזאת עצתו בודאי שלא להשיב לו משוב ועד רע ולעשות עצמו כחרש לא ישמע... כך אל ישיב מאומה ושום טענה ומענה נגד המחשבה זרה, כי המתאבק עם מנוול מתנוול גם כן, רק יעשה עצמו כלא יודע ולא שומע ההרהורים. (פרק כח)

לצעוק על היצר הרע

וגם ירעים עליה בקול רעש ורוגז להשפילה... דהיינו לרוגז על נפש הבהמית שהיא יצרו הרע בקול רעש ורוגז במחשבתו לומר לו: אתה רע ורשע ומשוקץ ומתועב ומנוול... באמת עד מתי תסתיר לפני אור אין סוף ברוך הוא! (פרק כט)

היצר הרע הוא אשלייה

שבאמת אין שום ממשות כלל בסטרא אחרא [=בטומאה], שלכן נמשלה לחשך - שאין בו שום ממשות כלל, וממילא נדחה מפני האור. וכך הסטרא אחרא... בטלה לגמרי מפני הקדושה כביטול החשך מפני האור הגשמי... (פרק כט)

עם כל הלב

עבודת התפילה בכוונה, לשפוך נפשו לפני ה' בכל כחו ממש עד מיצוי הנפש, ולהלחם עם גופו ונפש הבהמית שבו, המונעים הכוונה, במלחמה עצומה, ולבטשם ולכתתם כעפר קודם התפילה. (פרק ל)

כל תזחה בעבודת ה' - שווה מיליונים

כל מה שהאדם זוכח יצרו אפילו שעה קלה, ומתכוין לאכפיא לס"א [=לכפות את הטומאה] שבחלל השמאלי, כגון שחפץ לאכול, ומאחר סעודתו... ועוסק בתורה באותה שעה... וכן אם בולם פיו... וכן בהרהורי מחשבתו, אפילו במעט מזעיר דאתכפיא ס"א לתתא, אסתלק יקרא דקב"ה וקדושתו לעילא הרבה [מתרבה כבודו של הקב"ה למעלה הרבה], ומקדושה זו נמשכת קדושה עליונה על האדם למטה לסייעו סיוע רב ועצום לעבודתו יתברך. (פרק כז)

השם אוהב אותך

אם מלך גדול ורב מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדיוט ונבזה ושפל אנשים ומנוול המוטל באשפה, ויורד אליו ממקום כבודו עם כל שריו יחדיו, ומקימו ומרימו מאשפתו ומכניסו להיכלו היכל המלך חדר לפנים מחדר, מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם, ומתייחד עמו שם... תתעורר ממילא האהבה כפולה ומכופלת בלב ההדיוט ושפל אנשים הזה אל נפש המלך...

והנה ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה, וגדול יתר מאד בכפלי כפליים לאין קץ, עשה לנו אלהינו. כי לגדולתו אין חקר ובכל עולם והיכל ריבוא רבבות מלאכים לאין קץ ותכלית... כי הניח הקב"ה את העליונים ואת התחתונים ולא בחר בכולם, כי אם בישראל עמו. (פרק מו)

לאהוב כל יהודי

אף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו, ולכן נקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה... ואולי יוכל לקרוב לתורה ועבודת ה'. והן לא, לא הפסיד שכר מצות אהבת ריעים. (פרק לב)

אילו יהודי היה יודע...

שמעתי מרבותי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד - אף שאינם מדברים בדברי תורה - תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עליהו [=מהשכינה השורה עליהם], עד שהיה מתבטל ממציאיותו לגמרי. (אגרת הקודש כג)

ממש!!!

נפש השנית בישראל [=הנשמה] היא חלק אלו ממעל ממש, כמו שכתוב "ויפח באפיו נשמת חיים" ... וכמו שכתוב בזוהר: "מאן דנפח מתוכיה נפח [=מי שנופח - מתוכו נופח]", פירושו: מתוכיותו ומפנימיותו. (פרק ב)

היצר הרע

ליאור חת"ת

בי"ט בסליו פותחיס בליאור יומי se פסח התניא, וזג לי"ט בסליו הבא מסיימיס אותו. בנוסף, לוחיס מדי יום יעזור יומי בחוזה ובתהילים.

se inu se הזמח צדקה, הרבניות הצדקה, צבורה לאה - בתו se אצו"ר הלקו, נגלתה אליו בחלוס ונסרה לו pes בעצ se טוב הפסוק "ויהי חתת אלוקים" רומח ליאור חוזה תהילים ותניא מידי יום ביומו, eie בכוחו לעבור את כל הקליפות.

כשתגיע ליפן, תבין...

תשובות סמויות ברוסיה

אחזו בידי וגררו אותי בכוח אל מכוניתם מבלי לאפשר לי כל תגובה. כמובן שנבהלתי מאוד, אך נרגעתי כשהציגו את עצמם כשני צעירים חב"דיים המעוניינים לשוחח עמי על עניין דחוף. הדרך היחידה בה יכלו להכניסני אל ביתם ה'מחתרתי' מבלי לעורר חשד, היתה ה'חטיפה' הזו. מובן מאליו שסלחתי להם...

שני הצעירים לא הכבירו במילים וגם לא היו מוכנים לספר לי מה בדיוק אופיה של פעילותם המחתרתית. כל שהיו מוכנים לומר לי היה שבידם מידע מוסמך שאפשר לסמוך עלי, ולכן בחרו בי על מנת להעביר דרכי שתי שאלות דחופות אל הרבי. השאלות היו בוערות עד כדי כך שלא היתה להם האפשרות להמתין לבואו של שליח חב"די סודי כלשהו, שדרכו היו מעבירים את השאלות לרבי בדרך כלל.

ואלו שאלותיהם: האחד ביקש לדעת מה עליו לעשות, היות שנודע לו שהג.ב. מחפשים אחריו, ולכן כדאי שימהר לברוח לעיר אחרת, אלא שאז תתבטל כל הפעילות המחתרתית הגדולה שלו (שהרבי ידע אודותיה). השני ביקש לשאול: היות וכמה יהודים קיבלו לאחרונה אשרת יציאה לארץ, האם גם עליו להגיש בקשה כזו? בהגשה בקשה כזו הרי הוא מסתכן באובדן מידי של מקום עבודתו כמהנדס בכיר, וייתכן שבסופו של דבר לא יאשרו לו לצאת מהארץ כלל וכך ייצא קירח מכאן ומכאן.

האמת היא שלא הייתי מאושר מהשליחות שהטילו עלי, שכן השתדלתי שלא להיות מעורב בשום עניין מחתרתי על מנת שלא לקלקל את יחסי עם השלטונות (לטובת יהודי רוסיה). אך הלב יצא לשני היהודים היקרים הללו, בעלי מסירות-הנפש, ולא יכולתי לסרב לבקשתם. מובן שאת השאלות כמו גם את שמותיהם ושמות אימותיהם הייתי צריך לחרוט בזכרוני, כי היה אסור לי להסתכן שיימצא באמתחתי פתק כלשהו.

ה רב פנחס טייץ זצ"ל, מחשובי הרבנים בארה"ב, היה מהבודדים שהתמידו בנסיעותיהם לרוסיה גם בזמן המשטר הנורא ששרר שם. חרף המצב הקשה, זכה הרב טייץ ליחס אוהד מהשלטונות. יהודי רוסיה הרבו להסתייע בקשריו באותם הימים, ואף הרבי נעזר בו לא פעם ומסר בידו שליחויות סודיות מרתקות.

בין המעשים הרבים שזכה ליטול בהם חלק, סיפר לי הרב טייץ על מקרה מרגש יחיד במינו. גם בשעה שסיפר לי על כך, שנים רבות לאחר המעשה, לא יכול היה להסתיר את התרגשותו:

יום אחד, לפני נסיעה לרוסיה, הגיע אלי מישהו בשליחות הרבי ונתן לי חבילה של סידורים וחומשים וכמה זוגות תפילין. עד כאן היה הכל כרגיל. התרגלתי כבר שלא לשאול מניין יודע הרבי בדיוק מתי אני מתכוון לנסוע לרוסיה. אולם הפעם היה משהו שונה ומפתיע: בנוסף לתשמישי קדושה, נתן לי השליח גם ספר תנאי קטן ואמר לי: "את זה הרבי אמר שלא תיתן לאף אחד, רק תיקח עמוך במשך הנסיעה".

האמת היא שבתחילה התלבטתי. סוף-סוף אינני חסיד, ועניין אחד הוא לפעול יחד עם הרבי על מנת לספק תשמישי קדושה ליהודי רוסיה (מה ששמחתי מאוד לעשות), אך עניין שונה הוא שאשא באמתחתי דווקא בנסיעה לרוסיה, את ספר התנאי. אולם במחשבה שנייה החלטתי שאם הרבי מצא לנכון לשלוח לי את הספר ולבקש שאשא אותו באמתחתי - סימן שיש דברים בגו.

ביום השלישי לשהותי במוסקווה (לאחר שב"ה הצלחתי גם הפעם להכניס את כל תשמישי הקדושה ולהעבירם ליעדם), כשיצאתי לאחר תפילת ערבית מבית-הכנסת הגדול והרחקתי ממנו רחובות אחדים, עשייתי את דרכי בסימטה חשוכה למדי לעבר החדר בו התגוררתי. לפתע התנפלו עלי שני צעירים,

היה עד לתאונה מחרידה בין שני מטוסים, כשבאחד מהם היה הוא עצמו. רבים מנוסעי המטוסים נספו, ואילו הוא, תודה לה', היה בין הניצולים.

מאז, כך מספר היהודי, מקנן בו פחד עמוק מפני טיסה. ככל שניסה להתגבר על הפחד, לא עלה הדבר בידו. לפני כל נסיעה מצא את עצמו רועד מפחד, עד שנאלץ לחדול לגמרי מנסיעותיו ופרנסתו הועמדה בסכנה חמורה.

"ידידים טובים", סיפר לר' א., "יעצו לי לבקש עצה וברכה מהרבי מליובאוויטש, וכך עשיתי. כתבתי לו מכתב, ובו סיפרתי על התאונה ועל השלכותיה. תשובתו של הרבי, שהתקבלה כעבור שבועיים, כללה ברכה להתגבר על הפחד והוראה - שכדאי שאקח איתי את ספר התנאי לכל נסיעה. מאז, כמובן, קיימתי את ההוראה, ואמנם התגברתי על הפחד והמשכתי בעבודתי הקבועה כמאז ומקדם".

"היום", מספר היהודי, כשעל פניו עולה שוב ארשת ייאוש - "איבדתי את התנאי שלי, ואינני יודע כיצד אוכל לעלות למטוס. איך אשיג עכשיו ספר תנאי? האם עלי להישאר כאן, ביפן, הרחק מביתי ומעירי, עד שאשיג ספר אחר?"

אין צורך לתאר את האושר שהתפשט על פניו של האיש כששילף ר' א. מאמתחתו את ספר התנאי, כשהוא מספר ליהודי על דבר השליחות ה'מוזרה' שקיבל על עצמו. הרי הרבי אמר לו מפורשות ששם, ביפן, כבר יידע מה לעשות בחבילה...

כשחזר לארה"ב דיווח ר' א. לרבי על ביצוע השליחות, ושאל מה עליו לעשות בספר התנאי הנוסף. התשובה היתה: "הוא מיועד עבורך, כ'שכר טירחה'..."

א ת הסיפור הבא, מספר הרב א. ד. הלפרין, רשמי מפי של ידידי, הרב חיים פארו שליט"א, שליח הרבי במנצ'סטר שבאנגליה. הרב פארו שמע את הסיפור מפי בעל-המעשה עצמו:

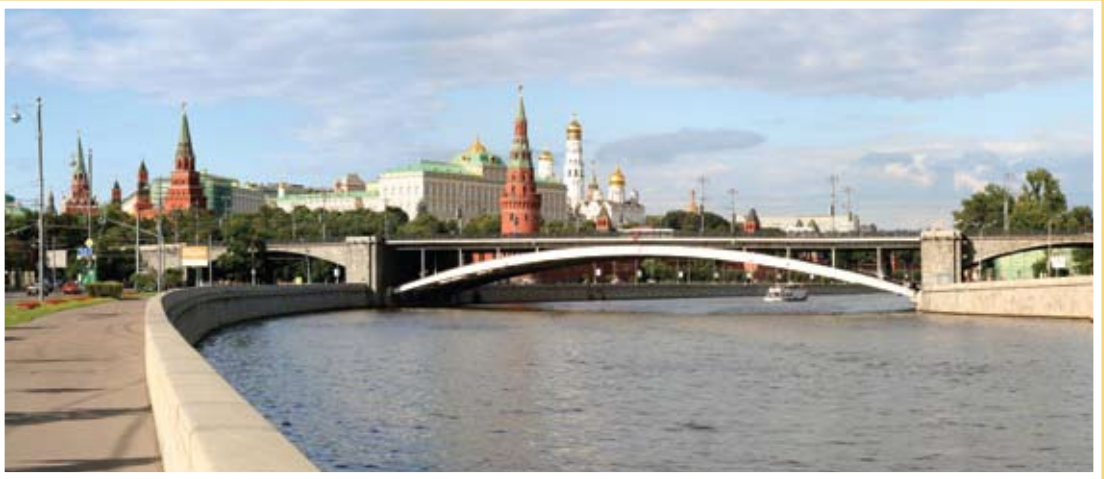
ר' א. הוא סוחר ידוע שמושב בארה"ב. כדרכם של חסידים, היה ר' א. רגיל שלא לעשות שום צעד, גדול או קטן, ללא הסכמתו וברכתו של הרבי. יום אחד, כששהה בס' פרנסיסקו, נמסר לו לפתע שעליו לצאת ליפן הרחוקה. כדרכו נחפז להתקשר למזכירות הרבי, לבקש ברכה להצלחה בנסיעה הארוכה שיועדה לו. להפתעתו, הפעם נוספה לברכה ה'שגרתית' גם הוראה מפתיעה: "חבילה מניו-יורק עושה את דרכה אליך ברגעים אלה. רק כשתקבל אותה אתה רשאי לצאת לדרך. שם, ביפן, כבר תדע מה לעשות בה".

ואכן, למחרת הגיעה החבילה. ר' א. מיהר לפותחה בסקרנות, אך כל שמצא בתוכה היו שני עותקים של ספר התנאי...

עם בואו ליפן, ארץ זרה לו לחלוטין, יצא את בית-המלון שבו לן והחל בחיפושו אחר כתובת יהודית כלשהי. לבסוף הגיע למקום שמשמש לעיתים גם כבית-כנסת. הדלת היתה פתוחה והוא נכנס פנימה. בפניו החדר הבחין באדם היושב לבדו, כשעל פניו נסוכה עצבות רבה. כמנהגם של יהודים ניגש אליו ר' א. עם "שלום עליכם" לבבי, ובשיחה שהתפתחה ביניהם שח לו אותו אדם את המעיק על לבו:

מעשה שהיה כך היה: אדם זה משמש כסוכן מכירות של חברה ידועה. מטבע הדברים, מזמן לו תפקידו נסיעות רבות סביב כדור-הארץ. באחת מנסיעותיו

סימן קסב): "שהשעה דחוקה לו ביותר ואי-אפשר לו בשום אופן להמתין".

"הנה תשובה ברורה לשאלה שלי" – קרא אלי בהתרגשות – "הרבי אומר שעלי לברוח מיד ממוסקווא ואינני יכול להמתין!" ואז, לאחר דקה ארוכה של הלם, כמו קראו האחד את מחשבות רעהו, החלו השניים לתור אחר סימן נוסף. וכן, היה בספר הזה עוד עמוד אחד מקופל. היה זה דף לח, והמילים הראשונות בעמוד היו: "להיכנס לארץ"... הספק האם להגיש בקשה לאשרת-יציאה הותר בו במקום...

השניים ביקשוני כמובן להשאיר אצלם את התניא, אבל אמרתי להם שהרבי אמר לי שאשאיר זאת אצלי. מאז ועד היום, כשמזדמן לי לראות את הספר הזה או ללמוד בו, אני נזכר בהתרגשות בשליחות השמימית הזאת.

ואז, כשהתארכה השיחה וזרמו הניגונים והדמעות, סיפרתי להם על ספר התניא שהרבי הורה לי לשאת עמי בנסייעתי הנוכחית. "הספר נמצא עכשיו אצלך?" שאלו אותי שניהם בהתרגשות. כן, עניתי להם, והוצאתי מכיס מעילי את התניא.

אינני יכול לתאר את ההתרגשות שאחזה בהם. "זה תניא שהרבי עצמו נגע בו השבוע בידיו הקדושות", הם חזרו ומלמלו בהתרגשות תוך שהם ממשמשים שוב ושוב את הספר. רק אז הבנתי מהו חסיד אמיתי.

והנה, לפתע פרץ אחד מהם בצעקה. ברגע הראשון חשבתי שקרה לו משהו, אך אז הבנתי שהוא מצביע על אחד מעמודי הספר. הסתבר שתוך כדי משמוש הוא הבחין בקפל קטן בראש אחד הדפים, מעין סימן שאדם עושה לעצמו כדי לדעת היכן הוא נמצא. המילים הראשונות באותו עמוד היו (קונטרס-אחרון

הגיליון הראשון של

צעיינותיך אצורים

לזכות החתן

הרה"ת ר' יהודה שיחי

לרגל בואו בקשרי השידוכין

עם מ' שרה שתחי'

ולזכות אחיו ואחיותיו

מוקדש ע"י ההורים

אוריאל ורחל לויב

נתניה

יוצא-לאור על-ידי:

**תורת חב"ד
לבני הישיבות**

ת.ד. 4102 נתניה

טלפקס 9604637-03

דואר אלקטרוני:

torat@neto.bezeqint.net

המערכת:

מנחם איתן 6761353-054

איל לוגסי 4212677-052

סייעו בעריכה:

אהרן מנחם ברנשטיין

דובי ליברמן